

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Възможности и предизвикателства пред развитието на по-конкурентоспособен европейски сектор на дървообработването и производството на мебели“ (становище по собствена инициатива)

(2012/С 24/04)

Докладчик: г-н ZBOŘIL

Съдокладчик: г-н PESCI

На 20 януари 2011 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно:

„Възможности и предизвикателства пред развитието на по-конкурентоспособен европейски сектор на дървообработването и производството на мебели“

(становище по собствена инициатива).

Консултативната комисия по индустриални промени, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 27 септември 2011 г. (докладчик: г-н ZBOŘIL, съдокладчик: г-н PESCI).

На 475-ата си пленарна сесия, проведена на 26 и 27 октомври 2011 г. (заседание от 26 октомври), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 120 гласа „за“, 1 глас „против“ и 2 гласа „въздържал се“.

1. Заключение и препоръки

1.1 В европейския сектор на дървообработването и производството на мебели (включително целулозната и хартиената промишленост) се използва предимно естествена възобновяема суровина (дървесина). Той има ключова роля за развитието на екологична икономика. ЕИСК отбелязва със съжаление съществуващите в момента ключови несъответствия между определени части на някои политики и инициативи на ЕС, които имат сериозно отражение върху конкурентоспособността и рентабилността на отраслите, свързани с горското стопанство.

1.2 Секторът е изправен пред нарастваща конкуренция за дървесина от сектора на възобновяемата енергия, дължаща се на субсидии и други мерки за насърчаване на използването на биомаса (дървесината е едно от основните горива за производство на енергия от биомаса). Освен това съществуват трудности и по отношение на инвестициите, научните изследвания, обучението, привличането на млади работници и административните ограничения, свързани с обществените поръчки. Нещо повече, секторът на производството на мебели е изправен пред драстично повишаване на цените на суровини, като кожа, пластмаси, естествени влакна и нефтени деривати.

1.3 ЕИСК призовава институциите на ЕС и държавите-членки да се ангажират сериозно с приспособяването и разработването на законодателна рамка, способна да повиши конкурентоспособността и да спомогне за подобряване на достъпа до доставки на тази суровина за сектора на дървообработването и производството на мебели и за целулозната и хартиената промишленост. ЕИСК припомня необходимостта от задълбочено проучване на проблемите по отношение на снабдяването с дървесни суровини на отраслите, свързани с горското стопанство, и на сектора на енергията от възобновяеми източници (биомаса).

1.3.1 ЕИСК насърчава Комисията да си сътрудничи с горската/дърводобивната промишленост, за да предложи подходящи и конкретни мерки за справяне с тези проблеми. За улесняване на сътрудничеството, Комитетът предлага да се създаде неформална, неутрална, междуинституционална

експертна група – свързана също и със съответните заинтересовани страни – за „дървесината като устойчива суровина“. ССМІ, разбира се, проявява интерес към участие в този орган.

1.4 Европейското проучване „EUwood“⁽¹⁾ показва, че потреблението на дървесина за целите на производството на енергия се очаква да нарасне от 346 милиона пълтни кубически метра през 2010 г. (3,1 EJ) на 573 милиона кубически метра (5 EJ) през 2020 г. и би могло да достигне 752 милиона кубически метра през 2030 г. (6,6 EJ). Тези резултати се основават на предположението, че делът на дървесината в енергията от възобновяеми източници ще намалява – от 50 % през 2008 г. на 40 % през 2020 г. Очаква се към 2025 г. дефицитът на дървесина да достигне 200 милиона м³, а към 2030 г. – 300 милиона м³.

1.5 ЕИСК призовава дървесината да бъде включена като ключова суровина в Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, в съответствие с препоръките на съобщението на ЕК относно суровините. В този контекст биха могли да бъдат разглеждани по-специално възможностите за повторна употреба и рециклиране.

1.6 Политиките на ЕС по отношение на горското стопанство следва да подкрепят активното управление на горския фонд. ЕИСК предлага по-конкретно Европейската комисия да насърчи отглеждането на „култури за дървен материал, предназначен за енергийни цели, с къс период на ротация“. Следва също да бъдат разглеждани мерки, с които да се гарантира, че подходящата за промишлени цели дървесина няма да се използва за производство на енергия от възобновяеми източници.

⁽¹⁾ Източник: европейско проучване „Real potential for changes in growth and use of EU forests. EUwood“ („Реален потенциал за промени в растежа и използването на горите в ЕС. Дървесината в ЕС“). Стр. 45, глава 3.5 „Бъдещо търсене на енергията, произведена от дървесина“: „...Потреблението на дървесина за производство на енергия се очаква да нарасне от 346 милиона м³ през 2010 г. (3,1 EJ) до 573 милиона м³ (5 EJ) през 2020 г. и може да достигне 752 милиона м³ през 2030 г. (6,6 EJ). Тези резултати се основават на предположението, че делът на произведената от дървесина енергия в общото количество енергия от възобновяеми източници ще намалее от 50 % през 2008 г. до 40 % през 2020 г.“

1.7 ЕИСК подчертава необходимостта от активно насърчаване на строителството на екологични сгради, в които се използват щадящи околната среда и ефективни от гледна точка на ресурсите структури и процеси през целия период на експлоатация. За тази цел би могла да бъде полезна ежегодна проява – например семинар – подкрепяна от ЕИСК, във връзка със съответните служби на Комисията, на която да бъдат демонстрирани устойчиви сгради и дизайн.

1.8 ЕИСК приветства предложението на заместник-председателя на Европейската комисия Antonio Tajani да се въведе „тест за конкурентоспособност“ преди подписването на споразумение за търговско партньорство между ЕС и други трети страни. Комитетът изразява също така съгласие с необходимостта от оценяване на въздействието върху индустриалната конкурентоспособност на всички други политически инициативи (като политики в областта на енергетиката, търговията, опазването на околната среда, социалната област и защитата на потребителите) преди тяхното осъществяване.

1.9 За да повиши производителността си и да надделее над конкуренцията, секторът се нуждае от работници, които притежават най-актуалните умения и са подготвени да работят с най-новите технологии. ЕИСК приветства проактивния подход на отрасъла към предпазване на работниците от излагане на въздействието на вредни агенти на работното място. Комитетът приветства и поетия от сектора ангажимент да осигури професионално развитие и сигурност на работните места, да се грижи за здравето и благосъстоянието на работниците, да развива уменията и компетенциите им и да поддържа баланс между работата и личния живот.

1.10 Постигнатият досега успех в усилията да се осигури приемане на равнище ЕС на проектите в областта на дървообработването и производството на мебели е видимо скромно. За да се окаже по-силна подкрепа чрез НИРД на европейския отрасъл на дървообработването и производството на мебели, бъдещите програми трябва да отчетат по-специално специфичните трудности и нужди на МСП.

1.11 ЕИСК припомня важността на тясното сътрудничество между отрасъла и европейските/националните институции в борбата срещу фалшифицирането. Затова ЕИСК подкрепя създаването на стандартен европейски патент и призовава за въвеждане на „продуктови досиета“ за мебели. Разработването на технологии, които да улеснят удостоверяването на произхода на стоките, също би помогнало в значителна степен. ЕИСК препоръчва ЕС да предприеме действия за повишаване на капацитета на националните митници, както и за организиране на „европейски/национален ден за борба с фалшифицирането“.

2. Отрасълът на дървообработването и производството на мебели в Европейския съюз ⁽²⁾

2.1 Отрасълът на дървообработването и производството на мебели е важен, устойчив, новаторски и щадящ околната среда сектор с оборот от близо 221 милиарда евро за 2008 г., който осигурява работни места на 2,4 милиона души в над 365 000 предприятия, голямото мнозинство от които са МСП. Отрасълът за производство на мебели генерира близо половината от този оборот; след него се нареждат производството на елементи за строителството (19,3 %), дъскорезната промишленост (13,9 %)

и производството на панели (9,2 %). Общата финансова и икономическа криза оказва голямо въздействие върху целия сектор. Между 2008 и 2009 г. оборотът спадна с над 20 %. Производството на целулоза и хартия в Европа е другият отрасъл, свързан с горското стопанство. Годишният му оборот възлиза на 71 милиарда евро, а производството – на 36 милиона тона целулоза и 89 милиона тона хартия.

2.2 От гледна точка на заетостта, отрасълът за производство на мебели осигурява 51 % от работните места в сектора. Най-много работни места в сектора осигурява Италия – 363 000, следвана от Полша, Германия, Испания и Обединеното кралство. В новите държави-членки на ЕС се наблюдава особено голям брой на заетите в сектора. Работещите в дървообработването представляват 34 % от общия брой на заетите. Секторът на дървообработването и производството на мебели осигурява работни места, които често са в отдалечени или по-слабо индустриализирани или развити райони, като по този начин допринася значително за развитието на икономиката в селските райони. Броят на пряко заетите в производството на целулоза и хартия възлиза на 235 000 души, а този на непряко заетите – на 1 милион души. 60 % от всички работни места се намират в селски райони.

2.3 Тъй като използва предимно естествена възобновяема суровина (дървесина) и е доказал своята устойчивост, секторът играе водеща роля за развитието на екологична икономика, която е една от големите цели на ЕС за в бъдеще. Резултатите от производството на целулоза и хартия по отношение на околната среда също са впечатляващи. По отношение на суровините половината от използваните за производството на хартия влакна се рециклират. При другата половина се наблюдава добро оползотворяване на ресурсите – 20-30 % от тези влакна са отпадъци от други отрасли, 40-60 % са от сеч за прореждане на гори и едва 20 % от нова сеч.

2.4 За съжаление понастоящем се наблюдават някои несъответствия между определени части на някои политики и инициативи на ЕС, които имат сериозно отражение върху конкурентоспособността и рентабилността на сектора. Европейският сектор на дървообработването и производството на мебели е изправен пред нарастваща конкуренция за дървесина от сектора на възобновяемата енергия, дължаща се на субсидии и други мерки за насърчаване на използването на биомаса (дървесината е едно от основните горива за производство на енергия от биомаса). Трудности съществуват и по отношение на инвестициите, научните изследвания, обучението и образованието и привличането на млади работници. Административните ограничения, свързани с обществените поръчки, оказват допълнителен натиск върху сектора.

2.5 Секторът е изправен пред все по-силна конкуренция от страна на нискоразходните, нововъзникващи икономики и пред нарастващ брой технически пречки за търговията. Нещо повече, секторът на производството на мебели се сблъсква не само със затруднения по отношение на достъпа до дървесина като суровина, но и с драстично повишаване на цените на материали като кожа, пластмаси, естествени влакна и нефтени деривати.

2.6 Ако институциите на ЕС не се ангажират с разработването на законодателна рамка, която може да повиши конкурентоспособността, и не гарантират доставките на суровини за сектора на дървообработването и производството на мебели, бъдещето на целия сектор ще остане под въпрос.

⁽²⁾ Източник: Годишен доклад на Европейската федерация на производителите на панели (ЕФПП) за 2009-2010 г.

3. Въздействие на европейското законодателство в областта на възобновяемите енергийни източници върху търсенето на дървесина

3.1 ЕИСК изразява сериозно безпокойство от въздействието на пакета от мерки на Комисията в областта на изменението на климата и енергетиката върху развитието на възобновяемите енергийни източници и общата наличност на дървесина, която е суровината на този отрасъл. ЕИСК изразява разочарование от това, че използването на неподходящи схеми за субсидиране на производството на енергия от възобновяеми източници, създадени за изпълнение на ангажиментите в областта на климата, направиха прякото изгаряне на дървесина по-привлекателно от използването ѝ за производство на продукти. Това оказва сериозно въздействие върху доставките на дървесина за дървообработващите предприятия и върху общата им конкурентоспособност и рентабилност.

3.2 ЕИСК призовава Европейската комисия да извърши задълбочено проучване на проблемите по отношение на снабдяването с дървесни суровини на отраслите, свързани с горското стопанство, и на сектора на възобновяемите енергийни източници (биомаса). ЕИСК насърчава Комисията да си сътрудничи с горската/дърводобивната промишленост, за да предложи подходящи и конкретни мерки за справяне с тези проблеми. За улесняване на сътрудничеството Комитетът предлага да се създаде неформална, неутрална, междуинституционална експертна група – свързана също и със съответните заинтересовани страни – за „дървесината като устойчива суровина“. ССМІ, разбира се, проявява интерес към участие в този орган.

3.3 ЕИСК подкрепя призива на дървообработващата и хартиената промишленост за балансиран подход към използването на енергия от дървесна биомаса, за да се избегнат нарушенията на пазара по отношение на наличността и цената на добиваните в горите суровини за производствените отрасли. Следва също така да се има предвид, че голям брой предприятия за производство на панели бяха принудени да работят с намален капацитет между юни 2009 г. и юни 2011 г. – не по финансови или технологични причини, а по-скоро поради липса на суровини.

3.4 Въпреки че дървесната биомаса несъмнено има най-висока плътност на мощността (енергиен поток във ватове на квадратен метър) сред всички видове биомаса, трябва да се има предвид, че тази плътност все пак е много ниска ($0,6 \text{ W/m}^2$); така например една електроцентрала, захранвана с дърва, с инсталирана мощност от 1 GW, коефициент на използване на производствената мощност 70 % и коефициент на полезно действие 35 % се нуждае годишно от суровини, получени от около 330 000 хектара насаждения, което се равнява на площ от почти 58 на 58 км⁽³⁾. За да бъдат изпълнени европейските цели в областта на възобновяемите енергийни източници с очаквания дял на биомасата, ще са необходими 340-420 млн. плътни кубически метра (пл. м³) дървесна биомаса.

3.5 По отношение на насърчаването на използването на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и биомаса, ЕИСК счита за ключови следните принципи:

⁽³⁾ Vaclav Smil, Power Density Primer – Understanding the Spatial Dimension of the Unfolding Transformation to Renewable Electricity Generation („Въведение в понятието плътност на мощността. Разбиране на пространственото измерение на протичащата трансформация към възобновяема електроенергия“), май 2010 г.

— в плановете си за действие относно ВЕИ държавите-членки следва да дадат оценка на наличната в страната или региона дървесна биомаса за енергийна употреба и на количествата суровини, които отрасълът на дървообработването вече използва, преди да прилагат мерки за насърчаване на употребата на ВЕИ;

— за да се възстанови естественият баланс между използването на дървесина като материал и енергийната употреба на биомаса, трябва да се избягва отпускането на субсидии за пряко изгаряне на дървесина;

— следва да се въведат подходящи методи, които да гарантират оптимална степен на възстановяване и рециклиране на дървесните и производствените отпадъци;

— следва да се насърчава принципът на каскадната употреба (производство на продукти, повторна употреба, ремонт и рециклиране, оползотворяване на енергийното съдържание);

— европейските и националните институции следва да насърчават мерки за по-активна мобилизация на използването на дървесина от гори и други източници⁽⁴⁾ и следва да се подпомогне отглеждането на гори с кратък цикъл на ротация, с цел производство на енергия от биомаса.

3.6 От икономическа гледна точка добавената стойност в отрасъла за производство на продукти от дървесина се изчислява на 1 044 евро за тон суха дървесина и на 118 евро за тон дървесина, използвана за биоенергия. От гледна точка на заетостта, отрасълът за производство на продукти от дървесина генерира 54 човекочаса на тон суха дървесина, докато в сектора на биоенергията този показател е едва два човекочаса⁽⁵⁾. Що се отнася до въглеродния цикъл, отрасълът за производство на продукти на основата на дървесина осигурява много по-големи ползи от гледна точка на заетостта и добавената стойност в сравнение с прякото изгаряне на дървесина.

3.7 В продължение на десетилетия секторът на дървообработването допринася за устойчивото използване на енергията и природните ресурси, проправяйки пътя в областта на производството на енергия от възобновяеми източници. Това е друг жизненоважен принос към намаляване на последиците от изменението на климата.

3.8 Нещо повече, значителни икономии на енергия бяха постигнати и чрез инвестиране в съвременно оборудване и процеси, при които по-голямата част от необходимата за процесите в промишленото дървообработване енергия се произвежда от дървесна биомаса, която не подлежи на рециклиране. На практика до 75 % от енергията, използвана при производството на продукти от дървесина, се произвежда от дървесни отпадъци и възстановена дървесина. Освен това секторът непрекъснато подобрява показателите си за рециклиране на дървесина чрез значителни инвестиции в новаторски технологии.

⁽⁴⁾ „Mobilisation and efficient use of wood and wood residues for energy generation“ („Мобилизация и ефективна употреба на дървесината и дървесните отпадъци за енергопроизводство“). Доклад за Постоянния комитет по горите, изготвен от Специалната работна група II „Мобилизация и ефективно използване на дървесината и дървесните отпадъци за енергопроизводство“.

⁽⁵⁾ Tackle Climate Change: Use Wood. („Как да се справим с изменението на климата: да използваме дървесина“), публикация на Европейската конфедерация на предприятията в отрасъла на дървообработването (CEI-Bois), ноември 2006 г.

3.9 Дървесината представлява ограничен ресурс и дървообработващата промишленост е поела ангажимент да я използва по възможно най-ефективен начин. През последните две десетилетия в сектора бяха развити логистични мрежи за събиране и възстановяване на рециклирана дървесина. ЕИСК обаче осъзнава, че в няколко държави-членки ценни дървесни ресурси се изхвърлят на сметищата в противоречие с целите на Директивата относно депонирането на отпадъци (1999/31/ЕО). ЕИСК призовава Европейската комисия да осигури правилното прилагане на Директивата относно депонирането на отпадъци, за да се гарантира, че източници на дървесина, подходяща за промишлени цели или за целите на производството на енергия от възобновяеми източници, не остават неоползотворени.

4. Дървесината като отлично многофункционално решение за икономия на енергия в сградите

4.1 Енергийната ефективност е един от основните елементи на стратегията на ЕС „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Енергийната ефективност е „един от икономически най-ефективните начини за подобряване на сигурността на енергийните доставки и за намаляване на емисиите на парникови газове и на други замърсители“⁽⁶⁾.

4.2 Сградите имат дял от 40 % от енергопотреблението и 36 % от емисиите на CO₂ в ЕС. Енергийните характеристики на сградите са от ключово значение за постигане на целите на ЕС в областта на климата и енергетиката в краткосрочен и дългосрочен план.

4.3 Дървесината като строителен материал може да предостави решение за икономически ефективно подобряване на енергийните характеристики на сградите; много международни научни изследвания са установили, че емисиите на парникови газове при сградите с дървена конструкция са по-ниски със съответно 26 % и 31 % в сравнение със сградите със стоманена и бетонна конструкция. Нещо повече, в жилищния сектор сградите със стоманена и бетонна конструкция използват със 17 % и 16 % повече енергия през целия си експлоатационен живот и изпускат с 14 % и 23 % повече замърсители на въздуха от къщите с дървена конструкция. С оглед на това, секторът може да играе важна роля за изпълнение на целите на пътната карта на ЕК за 2050 г. за намаляване на емисиите на парникови газове с 80 % до 2050 г.

4.4 ЕИСК подчертава необходимостта от насърчаване на строителството на екологични сгради, в които се използват щадящи околната среда и ефективни от гледна точка на ресурсите структури и процеси през целия период на експлоатация – от проектирането до строителството, експлоатацията, поддръжката, реновирането и събарянето. Необходимо е да се насърчава използването на подхода на оценка на жизнения цикъл, който включва определяне на материала с най-малко въздействие върху глобалното затопляне.

4.5 ЕИСК изразява съжаление, че все още съществуват законодателни бариери или пречки от гледна точка на разбиранията, които възпрепятстват по-активното използване на дървесина и продукти на основата на дървесина в жилищните сгради в ЕС. На национално равнище следва да се предприемат ad hoc инициативи за повишаване на знанията на местните и регионалните власти за дървесината като строителен материал. Нещо повече, липсата на подходящо образование, обучение и умения, не само в отраслите за производство на основата на дървесина,

но и в свързаните с тях ключови професионални сфери (строителни инженери, архитекти и т.н.), е една от най-важните пречки пред по-широкото използване на дървесина в строителството.

4.6 За съжаление положителната роля на дървесината в жилищното строителство невинаги се признава изцяло в действащите към момента схеми за оценка на екологичността на сградите. Всъщност някои от тези схеми работят срещу използването на дървесина. Затова ЕИСК призовава за използване на общоприети методологии за оценка на жизнения цикъл, които да отчитат всички предимства и недостатъци на строителния материал, включително съхраняването на въглерод.

4.7 Насърчаването на използването на продукти от дървесина е най-екологичният избор. Ако използва пълния потенциал на дървесината (поглъщателна способност и ефект на заместване) в сградния фонд, Европа би могла да намали емисиите на CO₂ с 300 милиона тона (между 15 % и 20 %) (7). ЕИСК признава, че ако се използват екологични строителни материали, може да се постигне ефективно енергоспестяване в сградите.

4.8 В по-общ план, във връзка с текущия дебат за изменението на климата и в частност дискусиата за земеползването, промените в земеползването и горското стопанство, ЕИСК призовава властите:

— да признаят значението на продуктите от дървесина като резервоари за въглерод (8);

— да насърчават употребата на материали, действащи като резервоари за въглерод и имащи по-малък „въглероден отпечатък“ и въздействие върху другите ресурси.

5. Световната икономика – предизвикателства и възможности за отраслите на дървообработването и производството на мебели

5.1 В днешно време географското разстояние вече не осигурява защита от конкуренцията.

5.2 Глобализацията се отрази на европейските отрасли на дървообработването и производството на мебели по много начини:

— натиск на вноса от нискоразходни страни – по-конкретно азиатски – и то не само на потребителски продукти като мебели или дървени подови настилки (паркет и ламинати), но и на шперплат, за който вече беше въведено антидъмпингово мито. Конкуренцията, особено от Китай, оказва силен натиск върху цените на шперплата и мебелите;

— износът за Китай на дървени трупи (бук, дъб, топола), които се връщат в Европа под формата на (полу)готови продукти. По данни на митническите служби на Китай, общият внос на дървени трупи през първите четири месеца на 2010 г. е бил 11 милиона м³ – с 24 % повече в сравнение със същия период на 2009 г. През 2009 г. стойността на внесените продукти на дървообработването в тесния смисъл на думата е била 7 милиарда евро. В продължение на много години Китай е най-големият чуждестранен доставчик на мебели за ЕС. От 2008 г. насам над 50 % от общия внос в Европа е от Китай. Вносът в Европа на мебели от Китай е нараснал с 46,9 % спрямо 2005 г., въпреки че общият внос на мебели е нараснал едва с 12,6 % в стойностно изражение, което подчертава преобладаващия дял на Китай.

(7) CEI-Bois: www.cei-bois.org.

(8) Dušan Vácha, TSU Internship, Harvested Wood Products, approaches, methodology, application, („Продукти от дървесина – подходи, методология, приложение“), IPCC/NGGIP/IGES, Kanagawa, Япония, май 2011 г.

(6) План за енергийна ефективност, 2011 г. – COM(2011) 109 окончателен.

5.3 Европейските институции следва да гарантират равни условия, при които европейските производители и техните конкуренти да са подчинени на едни и същи пазарни правила. ЕИСК приветства предложението на заместник-председателя на Европейската комисия Antonio Tajani да се въведе „тест за конкурентоспособност“ преди подписването на споразумения за търговско партньорство между ЕС и трети страни. В бъдеще търговските и инвестиционните споразумения между ЕС и страни извън ЕС следва да се договарят на базата на оценка на въздействието, извършена преди започването на преговорите. Комитетът изразява също така съгласие с необходимостта от оценяване на въздействието върху индустриалната конкурентоспособност на всички други политически инициативи (като политики в областта на енергетиката, търговията, опазването на околната среда, социалната област и защитата на потребителите) преди тяхното осъществяване.

5.4 Тъй като много от последиците от глобализацията не могат да бъдат забавени или предотвратени, европейските отрасли на дървообработването и производството на мебели ще трябва да продължат да навлизат в нови и новаторски сегменти. Секторът вече е насочил вниманието си към развиването на конкурентни предимства, като например:

- гъвкаво производство, което дава възможност да се произведат продукти, съобразени с нуждите на потребителя;
- спецификации за високо качество и напреднала технология;
- висококачествен дизайн;
- налагане на други стойности, различни от стойността, определяна от цената (напр. търговска марка, впечатления на клиента по време на продажбата);
- интегриране на услугите преди и след продажба;
- бърза дистрибуция с поддържане на минимални количества на склад.

5.5 Така европейската промишленост се концентрира върху един „безкраен“ процес на създаване на иновации по отношение на технологията, функционалността и естетиката. Високо иновационните и оригиналните нишови продукти са от ключово значение за способността на сектора да се конкурира с китайската промишленост, която вече произвежда всякакви видове стоки на много по-ниски от европейските цени.

6. Социални аспекти

6.1 Секторът на дървообработването и производството на мебели е подложен на огромен натиск в резултат на множество външни стресови фактори, като глобализацията на пазарите, ускорения темп на технологично развитие и неотдавнашната световна финансова криза. Наложително е пазарните стратегии да бъдат преориентирани, за да може секторът да запази конкурентоспособността си и да продължи да бъде важна част от европейската икономика. По-конкретно предизвикателствата включват пенсионните планове, по-ниската от средното равнище степен на образование на работната сила,

способността за привличане и задържане на млади работници и изискванията за обновяване на уменията. Необходимо е демографското развитие на работната сила в сектора да се наблюдава непосредствено, както и да се предприемат изпреварващи действия, така че да не се затруднява процъфтяването на сектора в бъдеще.

6.2 Наличието на добре обучена работна сила, притежаваща необходимите умения, е ключов аспект. Специфичните умения, свързани с производствения цикъл при мебелите или продуктите от дървесина, могат да предопределят успеха на самия продукт. Обучението на работниците трябва да се основава не само на традиционните модели, но и на новите потребности на пазара и на технологичното развитие.

6.3 Специфичен актуален проблем за сектора е застаряващата работна сила в повечето отраслови подсектори, както и непривлекателността му за младите работници. Секторът се нуждае от работници, притежаващи най-актуалните умения и обучени да работят с последните технологии.

6.4 Отрасълът работи съвместно със секторните организации и профсъюзите⁽⁹⁾ за решаването на тези проблеми, поставяйки акцент върху липсата на професионални умения и необходимостта от привличане на млади работници. Осигуряването на достатъчно голям брой обучени работници за посрещане на търсенето в сектора е един от ключовите фактори за укрепване на конкурентоспособността на сектора. Програмите за обучение към висшите учебни заведения следва да отговарят на нуждите на работната сила.

6.5 Освен това отрасълът полага усилия за предпазване на работниците от излагане на въздействието на вредни агенти на работното място посредством проекти за разработване на най-добри практики в областта на здравеопазването и безопасността, подпомагани от Европейската комисия. Проектите „REF-Wood“ и „Less Dust“ са най-добрите примери за решимостта на отрасъла на дървообработването да създаде здравословна работна среда за своите работници. Тези инициативи на европейските социални партньори са насочени към повишаване на заетостта чрез осигуряване на по-добри условия на труд и следва да доведат до оценка на въздействието и определяне на по-нататъшни стъпки за постигане на целите, поставени от социалните партньори. Секторите на дървообработването и производството на мебели считат за жизнено важни осигуряването на професионално развитие и сигурност на работните места, грижите за здравето и благосъстоянието на работниците, развиването на уменията и компетенциите им и поддържането на баланс между работата и личния живот. ЕИСК приветства и подкрепя факта, че на равнище предприятия съществуват социални харти за правата и задълженията на работниците и работодателите.

6.6 Важно е да се подчертае, че поради факта, че в европейските отрасли на дървообработването и производството на мебели се използват възобновяеми суровини и потреблението на енергия е ниско, както и поради това, че заводите често са разположени в селски райони, тези отрасли притежават голям потенциал за развитие на екологични работни места на местно равнище.

⁽⁹⁾ Вж. например Социалната харта на Pfeleiderer AG (PASOC), подписана във Франкфурт на Майн, Германия, на 30 ноември 2010 г. http://www.pasoc.innopas.eu/fileadmin/docs/documents/sozialcharta/EN_IFA-PAG.pdf.

7. Научни изследвания и иновации

7.1 За да осигури достъп до европейските програми за НИРД, европейският дървообработващ сектор създаде, заедно с партньорите си от целулозната и хартиената промишленост и собствениците на гори, Технологичната платформа за сектора на горите (ТПСГ). Въпреки че това определено създаде възможности за НИРД на равнище ЕС, успехът по отношение на приемането на равнище ЕС на проекти, свързани с дървообработването и производството на мебели, все още е видимо скромно, като се има предвид, че много малък брой МСП разполагат с необходимите за участие ресурси.

7.2 Програмите за сътрудничество на ЕС като мрежите „ERA-NET“ се оказаха по-добре съобразени с нуждите на МСП и също откриха конкретни възможности за предприятията от сектора.

7.3 Следователно, за да могат отраслите на дървообработването и производството на мебели в Европа да се възползват от по-силната подкрепа за НИРД, бъдещите програми на ЕС в областта на НИРД ще трябва специално да отчитат специфичните потребности на МСП, така че да улеснят достъпа до програмите и да отговорят на ежедневните нужди на предприятията.

7.4 Затова ЕИСК призовава Европейската комисия и държавите-членки да отдадат дължимото внимание на тези бележки и да ги разгледат в светлината на протичащото обществено допитване по Зелената книга относно обща стратегическа рамка за бъдещото финансиране от ЕС на научните изследвания и иновациите. Освен това ЕИСК насърчава европейските институции да проучат инициативи за поощряване на развитието на нетехнологични иновации.

7.5 Иновациите се развиват органично и не са нещо, което може да бъде получено при поискване. Въпреки това националните и европейските органи могат да подпомогнат процеса на иновации, като осигурят рамкови условия, които да стимулират предприятията да инвестират време и средства в своето бъдеще.

7.6 Европейската политика по отношение на суровините се концентрира върху материалите с изключително важно значение, вместо върху други суровини, като дървесина или рециклирана хартия. За преодоляването на този очевиден пропуск в политиката на ЕК, ЕИСК призовава дървесината да бъде включена като ключова суровина в Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, в съответствие с препоръките на съобщението на ЕК относно суровините.

8. Права върху интелектуалната собственост и фалшифициране на продукти

8.1 Защитата и прилагането на правата върху интелектуалната собственост трябва да бъдат приоритет, за да се гарантира конкурентоспособността на ЕС в световната икономика въпреки ръста на международното фалшифициране и пиратство в много

сектори. ЕИСК подчертава необходимостта от засилено сътрудничество в областта на правата върху интелектуалната собственост, по-специално чрез създаването на стандартен европейски патент.

8.2 ЕИСК припомня важността на тясното сътрудничество между отрасъла и органите на управление (на европейско и национално равнище) в борбата срещу фалшифицирането. Жизненоважно е да се осигури по-голяма подкрепа за обучението на служителите в публичния сектор и митниците и за повишаване на осведомеността на потребителите. От голяма полза би било и разработването на технологии, улесняващи удостоверяването на произхода на истинските продукти като контрапункт на фалшификатите. ЕИСК препоръчва ЕС да предприеме действия за повишаване на капацитета на националните митници за борба с търговията с фалшифицирани стоки.

8.3 Италианската инициатива „Национален ден за борба с фалшифицирането“, организирана миналата година от Конфедерацията на италианската индустрия (Confindustria) в Рим и в още няколко италиански града, е пример за добра практика. ЕИСК приканва европейските институции да организират подобна проява на европейско и национално равнище.

8.4 Фалшифицираните мебели могат да бъдат опасни за здравето или дори за живота на хората. Затова, с цел да се засилят правата върху интелектуалната собственост и борбата с фалшифицираните продукти, ЕИСК приканва Европейската комисия да създаде „продуктово досие“ за продуктите на мебелната промишленост. Продуктовото досие следва да се прилага към закупения продукт, за да се осигури необходимата прозрачност в търговските отношения между производители, разпространители и потребители. За пусканите на европейския пазар продукти на мебелната промишленост следва да се предоставя най-малко следната информация: правното наименование или наименованието на продукта по Общата митническа тарифа (ОМТ), търговското наименование на производителя или вносителя, произходът на продукта, наличието на материали или вещества, които биха могли да навредят на хората или на околната среда, информация за използваните материали и производствени методи, ако те имат значение за качеството или характеристиките на продукта, упътвания за ползване.

8.5 Комитетът признава наличието на реална необходимост от подкрепа за сектора на дървообработването и производството на мебели посредством икономически реформи за насърчаване на популяризирането на продуктите в международен план и за осигуряване на лоялна конкуренция. ЕС следва също така да призове нововъзникващите икономики да реформират националните си системи, за да премахнат неефективността на бюрократичния апарат или да компенсират регулаторни или бюрократични дисбаланси, които могат да се дължат на тарифната система. Правната рамка също би могла да бъде подобрена, с цел да се създаде ясна регулаторна рамка за европейските предприятия, които искат да инвестират в трети пазари.

Брюксел, 26 октомври 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON